

Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymän 26.4.2018 12:55:00
valmiussuunnittelu (Internet-jakelu)

ISLABin valmiussuunnittelu (Internet-jakelu)

Sisällys

ISLABin valmiussuunnittelu (Internet-jakelu).....	1
1. Tausta ja yleisperiaatteet.....	1
2. Normaalilojen toiminnan yleiskuvaus	2
ISLABin toimipaikat ja näytteenottopisteet.....	2
Yleiskuvaus kuljetusjärjestelmistä	2
Laboratorion toiminnan yleiskuvaus normaalitilanteessa	2
3. Poikkeusolojen toiminnan yleiskuvaus	3
4. Yhteenveto laboratoriotoinnin vähimmäistason turvaamisesta.....	4

1. Tausta ja yleisperiaatteet

Tämän ohjeen perustana on käytetty sosiaali- ja terveysministeriön Terveystieteiden valmiussuunniteluopasta (2002).

Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymän (ISLAB) jäseniä (omistajia) ovat Pohjois-Savon ja Itä-Savon sairaanhoitopiirien kuntayhtymät, Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymä ja Siun sote – Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymä. Vuoden 2012 alusta lukien ISLAB vastaa kaikista julkiseen terveyden- ja sairaanhoitoon liittyvistä laboratoriopalveluista omistajasairaanhoitopiirien sairaaloissa ja alueen terveystieteiden keskuksissa.

Tämän vuoksi ISLABin valmiussuunnittelu sisältää sekä terveystietokeskus- ja sairaalalaboratorioiden että laboratoriotoinnin alueellisen valmiussuunnittelun.

Erikoissairaanhoitolain mukaan sairaanhoitopiiri koordinoi poikkeusoloissa laboratorioiden toimintaa alueellaan. Suuronnettomuustilanteissa toimitaan kunkin sairaanhoitopiirin ohjeistuksen mukaisesti. Aluelaboratorioissa toiminta on suunniteltu paikallisesti, ja henkilökunta osallistuu terveydenhuollon yksiköiden järjestämään koulutukseen. Poikkeuksellisissa tartuntavaaratilanteissa noudatetaan sairaanhoitopiirin ohjeistusta, ja lisäksi ISLABin omaa bioturvaohjeistusta.

Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymän 26.4.2018 12:55:00
valmiussuunnittelu (Internet-jakelu)

2. Normaaliolojen toiminnan yleiskuvaus

ISLABin toimipaikat ja näytteenottopisteet

Vuoden 2012 alusta lähtien on ISLABilla toimipiste kaikissa kunnissa omistajasairaanhoidopiirien alueella. Näytteenottopisteiden osoitetiedot ja aukioloajat löytyvät ISLABin intranet- ja internet-sivuilta.

Yleiskuvaus kuljetusjärjestelmästä

Kunkin aluelaboratorion sisällä on järjestetty kuljetusyhteys lähilaboratorioista alueen keskuslaboratorioon. Aluelaboratorioiden välinen kuljetus on järjestetty pääosin siten, että muista aluelaboratorioista on kuljetusyhteys Kuopion yliopistollisen sairaalan yhteydessä sijaitsevaan Puijon laboratorioon.

Laboratorion toiminnan yleiskuvaus normaalitilanteessa

ISLABin palveluita käyttävissä kunnissa toimii ISLABin paikallinen toimipiste. ISLAB tuottaa toiminta-alueellaan kuntien ja kuntayhtymien tarvitsemat kliinisen kemian ja kliinisen mikrobiologian erikoisalojen tutkimukset sekä genetiikan laboratoriopalveluita, ja tarvittaessa erikseen sovitusti EKG- ja spirometriatutkimukset. ISLAB vastaa verituotteiden jakelusta ja niiden käyttöön liittyvistä laboratoriotutkimuksista. Potilaiden ja muiden asiakkaiden laboratoriopalvelujen saatavuus (näytteenottotoiminta ja aukioloaikojen suunnittelu) sekä keskeiset laatutekijät sovitaan yhteisesti neuvottelemalla.

Palveluiden käyttäjät tukeutuvat laboratoriopalveluja hankkiessaan ISLABin tietojärjestelmään (Multilab), johon tutkimuspyynnöt välitetään tilaajan tietojärjestelmästä (potilaskertomusjärjestelmä). ISLABin tietojärjestelmästä on rakennettu asiakkaan sähköiseen sairauskertomusjärjestelmään HL7-standardin mukainen tietoliikennenyhteys, jonka avulla ISLAB toimittaa tilaajalle tutkimusvastaukset (tietoliikenteen yksityiskohdista soviin erikseen). Tilaajayksiköt vastaavat tilaamiensa tutkimustulosten säilytyksestä ja arkistoinnista osana sairauskertomusta. Palveluita (laboratoriotutkimuksia) tilattaessa käytetään ISLABin Kuntaliiton nimikkeistöön perustuvaa tutkimusnimikkeistöä.

Kiireellisen potilashoidon edellyttämiä pikatestejä voidaan tehdä terveyskeskuksessa joko ISLABin henkilökunnan toimesta tai terveyskeskuksen oman henkilökunnan tekemänä (-O/-HY nimike, edellyttää työntekijän perehdytyksen) esim. TnT, CRP, INR, B-Hb, cP-Gluk, virtsan perustutkimus. Terveyskeskuksen henkilökunnan toimesta tehtävien pikatestien käyttö suunnitellaan terveyskeskuksen ja ISLABin yhteistyönä. Vastuu osastoilla ja poliklinikoilla toteutettavista menettely-tavoista on kullakin potilasta hoitavalla yksiköllä, ja myös itse tehtyjen mittausten oikeellisuudesta ja tulosten talletusmenettelyistä vastaa kukin osasto. ISLABin toimesta voidaan kuitenkin tehdä ohjeita, jotka on tarkoitettu osastojen ja poliklinikoiden työn avuksi.

Poikkeustilanteiden menettelytavoista pyritään tarvittaessa sopimaan neuvottelemalla. ISLAB vastaa toiminnan jatkuvuudesta myös henkilöstön vuosilomien, muiden suunniteltujen virkavapauksien ja yllättävien sairauslomien tai poissaolojen aikana. Näissä tilanteissa toiminnan järjestämisestä pyritään sopimaan tilannekohtaisesti neuvottelemalla ja tapauskohtaisesti arvioidaan terveyskeskuksen oman henkilökunnan mahdollisuudet avustaa esimerkiksi näytteenoton toteutuksessa.

Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymän 26.4.2018 12:55:00
valmiussuunnittelu (Internet-jakelu)

3. Poikkeusolojen toiminnan yleiskuvaus

Laboratoriotoiminta sopeutetaan toimintaympäristön muuttuneeseen tilanteeseen (tehostettu valmius, täysvalmius) ja tarvittaessa toiminta keskitetään suurimpiin yksiköihin, jotka vastaavat myös päivystystoiminnasta. ISLABin rakenteessa keskuslaboratorioina toimivat Kuopion, Joensuun, Mikkelin ja Savonlinnan toimipisteet. Poikkeusolojen aikana ennakoidaan elektiivisen toiminnan supistuvan. Poikkeusolojen laboratoriopalvelut määräytyvät potilasaineksen mukaan, ja tarvittaessa analyysivalikoimaa supistetaan ja siirrytään käyttämään päivystysvalikoimaa täydennettynä erityistilanteen vaatimilla laboratoriotutkimuksilla.

ISLABin eri toimipisteisiin normaaliolojen toimintaa varten sijoitettua yhdenmukaista laitekantaa ja kulutus-
tarvikevarastoja voidaan käyttää turvaamaan toiminnan jatkuvuutta terveydenhuollon päivystysyksiköissä. Materiaalitoimituksia on aikataulutettu siten, että ne tulevat eri aikaan ISLABin laboratorioihin, jolloin reagenssien ja näytteenottovälineiden riittävyys ISLABin alueella on turvatumpi, ja laboratoriot voivat toimittaa reagensseja ja näytteenottovälineitä tarvittaessa ISLABin sisäisesti toiseen laboratorioon.

Yhteisestä laboratoriotietojärjestelmästä sekä tietoliikenneyhteyksistä ja sen varajärjestelmistä, alueellisista kuljetusjärjestelyistä, sekä yhteisistä menettelytavoista johtuen kaikki ISLABin yksiköt voivat toimia toistensa varajärjestelminä. Analysointiviiveeseen vaikuttaa näytteiden kuljetukseen kuluva aika. ISLABin eri toimipisteissä oleva yhdenmukainen laitekanta lisää osaltaan toimintavarmuutta ja parantaa mahdollisuuksia vähimmäisvaatimukset täyttävän palvelutuotannon ylläpitämiseen (samoja kulutustarvikkeita ja varaosia on mahdollista käyttää eri toimipisteissä).

Verituotteiden saatavuuden osalta ISLAB tukeutuu SPRn poikkeusolojen toimintasuunnitelmaan. Verituotteen jakelusta huolehtiminen on osa ISLABin poikkeusolojen toimintaa.

Tämän suunnitelman mukaista poikkeusolojen laboratoriotoimintaa voidaan toteuttaa 6-12 kk ajan käyttämällä normaaliolojen toimintaan tarkoitettuja tarvikevarastoja, ja siirtymällä osittain vaihtoehtoisiiin tuotantotapoihin.

Osaamisalueet laativat omat yksityiskohtaisemmat valmiussuunnitelmansa koskien terveydenhuoltojärjestelmän toiminnan kannalta kaikkein kriittisimpiä tutkimuksia ja vähimmäistason turvaamista. Toimintasuunnitelman yksityiskohtia voi tarvittaessa tiedustella ISLABin asiantuntijoilta tai paikallisilta yhteyshenkilöiltä.

Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymän 26.4.2018 12:55:00
valmiussuunnittelu (Internet-jakelu)

4. Yhteenveto laboratoriotoiminnan vähimmäistason turvaamisesta

TOIMINTO	tuotantotapa	kulutustarvik- keet	reagenssivaras- to	varamenetelmä
KLIININEN KEMIA				
näyteneulat	sopimustoimittajat	2-3 kk	-	toimittajan vaihtaminen, vaihtoehtoisten näyteastioiden käyttäminen, 4-6-kk
näyteputket	sopimustoimittajat	n. 2 kk	-	toimittajan vaihtaminen, vaihtoehtoisten näytteenottovälineiden käyttäminen, 4-6 kk
P -Krea	Roche laite	1-3 kk	1-3 kk	6-12 kk
CRP	Roche laite	1-3 kk	1-3 kk	6-12 kk
Na, K	Roche laite	1-3 kk	1-3 kk	6-12 kk
Gluk	Roche laite	1-3 kk	1-3 kk	6-12 kk
TnT	Roche laite	1-3 kk	1-3 kk	6-12 kk
hCG	Roche laite	1-3 kk	1-3 kk	6-12 kk
B-HE-Tase ¹⁾	Siemens laite	1-3 kk	1-3 kk	
B-PVK	Siemens ja Roche laitekanta	1-3 kk	1 kk	6-12 kk
P -INR	Medirox Owrens PT reagenssi	2 kk	6 kk	6-12 kk
ABO-Rh(D)	Diamed, geeli	½ vuoden va- rasto	1-2 kk	putkitekniikat, 6-12 kk
X-koe	Diamed	½ vuoden va- rasto	-	putkitekniikat, 12 kk
punasolut	SPR	-	1-2 viikon va- rasto	-
EKG	rekisteröinti-arkisto	6 kk	-	paperituloste, 12 kk
KL. MIKROBIOLOGIA				
B-BaktVi	BioMerieux - veriviljely		6 kk	BioMerieux – veriviljelypulloille manuaa- limenettely
-TbVr	värjäys ja mikrosko- pointi		6 kk	Normaaliolojen menettely
-BaktVr	värjäysautomaatti ja mikroskopointi		6 kk	Manuaalinen värjäys ja mikroskopointi
F-SalmVi F-ShigVi	Rikastus- ja maljavil- jely		6 kk	Normaaliolojen menettely kevennetyillä jatkotutki- muksilla
Pu-BaktVi1	Rikastus- ja maljavil- jely		6 kk	Normaaliolojen menettely kevennetyillä jatkotutki- muksilla

1) ISLABissa tutkimus käytössä Vekaas -nimisenä

Näytteenottovälineet

Sopimustoimittaja on sopimuksessa taannut pitävänsä varastoa ISLABin 3 kuukauden vakiotoimitusten osalta ISLABille varattuna. Vakiotoimitukset tulevat Pohjois-Savon alueelle. Lisäksi voimme vaihtaa neulatoimittajaa ja käyttää vaihtoehtoisia näyteneuloja.